

Tamamlanma İhtiyacı Ölçeği-Kısa Formu'nun Türk Üniversite Öğrencilerinde Psikometrik Özelliklerinin İncelenmesi

Examination of Psychometric Properties of the Need for Closure Scale-Short Form among Turkish College Students

Hasan ATAĞ^{1,2}, Moin SYED², Figen ÇOK³

¹Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, Kırıkkale, Türkiye

²Minnesota Üniversitesi Beşeri Bilimler Fakültesi, Psikoloji Anabilim Dalı, Minnesota, ABD

³TED Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye

ÖZ

Amaç: Bilişsel tamamlanma ihtiyacı (BTİ), son zamanlarda davranışsal nöro-bilimin önem kazanmaya başlayan konularından biridir ve bireyin belirli bir konuda karmaşa ve belirsizlik yerine kesin bir bilgiye ulaşma ihtiyacı, karar verme arzusudur. Bu çalışmanın amacı, tamamlanma ihtiyacını ölçen "Tamamlanma İhtiyacı Ölçeği-Kısa Formu'nun" Türk üniversite öğrencilerinde uygunluğunu incelemektir.

Yöntem: Bu betimsel çalışmada kesitsel araştırma düzeni kullanılmıştır. Araştırmaya 19-29 yaş aralığında üniversite öğrencisi olan (n=138; %63,0; yaş ortalaması 22,62 (SS=2,45) ve üniversite mezunu olan (n=81; %37,0; yaş ortalaması 24,16 (SS=3,24) toplam 219 genç katılmıştır. Katılımcıların 158'i kadın (%72,1) ve 61'i erkektir (%27,9) ve katılımcıların yaş ortalaması 23,6 ve standart sapması 3,06'dır.

Bulgular: Dil geçerliği (r=0,94, p=0,00), doğrulayıcı faktör analizi sonuçları (χ^2 /sd=4,07, GFI=0,90, IFI=0,89, CFI=0,90, AGFI=0,88, NNFI=0,90, RMSEA=0,011), madde analizi ve ölçüt dayanlı geçerlik sonuçları önerilen tek-faktörlü modelin Türk gençlerinde uygunluğunu desteklemektedir. İç tutarlılık (r=0,74) ölçeğin kabul edilebilir güvenilirliğine işaret etmektedir.

Sonuç: Sonuçlar, TİÖ-KF'nin Türk gençlerinde "bilişsel tamamlanma ihtiyacını" değerlendiren araştırmalarda kullanılabileceğini göstermektedir.

Anahtar kelimeler: Tamamlanma ihtiyacı, geçerlik, güvenilirlik

ABSTRACT

Introduction: The need for cognitive closure (NFC), defined as the desire for "an answer on a given topic, any answer ... compared to confusion and ambiguity," is a topic that has become increasingly important in behavioral neuroscience. The present study aimed to assess the applicability of a measure of need for cognitive closure, the "Need for Closure Scale-Short Form" (NFC-SF), for Turkish college students.

Methods: Data from a total of 219 participants aged 19–29 years (male n=61, 27.9%; female n=158, 72.1%; Meanage=23.6 years, SD=3.06 years) were used to conduct validity and reliability analyses. Of the participants, 138 (63.0%; Meanage=22.62 years; SD=2.45 years) were university students, and the remainder had graduated from university (n=81; 37%; Meanage=24.16 years; SD=3.24 years).

Results: Language validity (r=0.94, p=0.00), confirmatory factor analysis results (χ^2 /Df=4.07, GFI=0.90, IFI=0.89, CFI=0.90, AGFI=0.88, NNFI=0.90, and RMSEA=0.011), item analysis, and convergent validity results indicated that a single factor solution with 15 items met the criteria for adequacy of fit among Turkish young people. The internal consistency (r=0.74) revealed a moderate to acceptable reliability.

Conclusion: The results demonstrated that the NFC-SF can be used in studies that evaluate the need for closure among Turkish young people.

Keywords: Need for closure, validity, reliability

GİRİŞ

Bilişsel tamamlanma ihtiyacı (BTİ), son zamanlarda davranışsal nöro-bilimin (behavioral-neuroscience) önem kazanmaya başlayan konularından biridir. Son yıllarda, sosyal psikoloji ve kişilik psikolojisinde güdülenmenin biliş üzerindeki etkisi incelenmeye başlanmış ve bilişsel tamamlanma ihtiyacı detaylı bir kuramla açıklanmıştır (1). Kruglanski ve Ajzen (2) tarafından ortaya atılan Günlük Bilgibilim (Epistemoloji) Kuramı, bilişsel-güdüsel bir bakış açısıyla bireylerin günlük yaşamda bilgilerini nasıl oluşturduklarını, bu bilgileri değiştirip değiştirmediklerini ve hangi yollarla değiştirdiklerini incelemektedir. Epistemolojik inançlar, genel olarak bireylerin bilginin ne olduğu konusundaki fikri, bilme ve öğrenmenin nasıl gerçekleştiği ile ilgili öznal inançlarıdır. Bu inançlar gelecekte bireylerin bir konuyu öğrenirken, öğrenecekleri konuya nasıl yaklaşacakları ve nasıl öğreneceklerini etkilemektedir (3). Epistemolojik inançların bireylerin tercih ettikleri öğretilere yaklaşım, kullandıkları öğrenme stratejileri, çeşitli bilgileri ve belirli öğrenme deneyimlerini algılama ve yorumlama biçimleri üzerinde belirleyici etkileri olduğu görülmektedir (4). Bu kurama göre, birey günlük yaşamda bilgi arama ve bir soruna karşılaştığında bu sorunun çözümü için en uygun bilgiyi arama konusunda içsel-bilişsel bir güdüye sahiptir (2,5,6). Bu süreçte birey, sorunun çözümü için problem tanımlaması yapmak zorundadır ve bu tanımlamayı yaparken bazı hipotezler oluşturur ve bu hipotezleri test eder. Bunun sonucunda bazı hipotezler elenirken bazı hipotezler güçlenir. Bu hipotez oluşturma ve test etme süreci kesin bir sonuca ulaşma ihtiyacı, sonucun geçersizliği endişesi ve bilişsel tamamlanma ihtiyacı olmak üzere

Yazışma Adresi / Correspondence Address: Hasan Atak, Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Rehberlik ve Psikolojik Danışmanlık Anabilim Dalı, Kırıkkale, Türkiye E-posta / E-mail: sternum_001@hotmail.com

Geliş tarihi / Received: 03.12.2015 • **Kabul tarihi / Accepted:** 30.03.2016

©Telif Hakkı 2017 Türk Nöropsikiyatri Derneği Makale metnine www.noropskiyatrisivi.com web sayfasından ulaşılabilir.

©Copyright 2017 by Turkish Association of Neuropsychiatry - Available online at www.noropskiyatrisivi.com

üç özelliğinden etkilenir (7). Bilişsel tamamlanma ihtiyacı duruma göre şekil almaktadır ve aynı zamanda bilgi edinme sürecini de etkilemektedir (2,5).

Tamamlanma ihtiyacı kavramı, Kruglanski (7) tarafından karar vermenin bilişsel-güdüsel yönlerine ait kuramsal bir çerçeve geliştirmek için ortaya atılmıştır. Bilişsel tamamlanma ihtiyacı bireylerin sosyal çevrelerine verdikleri yanıtları etkileyen bir süreç olarak görülmektedir (8). Bilişsel tamamlanma ihtiyacı, bireyin belirli bir konuda karmaşa ve belirsizlik yerine kesin bir bilgiye ulaşma ihtiyacı, karar verme arzudur (1,6,8,9). Kruglanski (7), tamamlanma ihtiyacını "bir konu üzerine bir cevap, kafa karışıklığı ve belirsizlik ile karşılaştırıldığında herhangi bir cevap" (sayfa 337) olarak tanımlamaktadır. Başka bir ifade ile bilişsel tamamlanma ihtiyacı, bireyin "bilgi" ile ilgili bir sorunla karşılaştığında karmaşık bilgiyi basitleştirme ve belirsizlikten kaçınma güdüsüdür (10). Kavramdaki 'ihtiyaç' sözcüğü bir eksikliğe değil, tam tersine içsel bir güdülenmeye atıfta bulunmaktadır (1,7,8). Bu güdülenme, aynı zamanda bireylerin bilgi işleme süreçlerindeki bilişsel farklılıklarına da gönderme yapmaktadır (7,8). Kruglanski (7) göre, bireyler bir durumda belirsizlikten kaçınmayı, zihinsel açıdan belirsizlik durumunu tamamlamayı (bilişsel tamamlanma/kapanma) ve kesin, sabit ve öngörülebilir durumları tercih ederler. Bu seçimler bireyin bilişsel tamamlanma ihtiyacını arttırmaktadır (8).

Bireyler "eksik" bir durumla karşılaştıklarında karşılarında bilişsel açıdan tamamlanma ya da ondan kaçınma olmak üzere iki seçenek vardır. Başka bir ifade ile bilişsel tamamlanma sürecinin bir ucunda güçlü bilişsel tamamlanma ihtiyacı var iken diğer ucunda bilişsel tamamlanmadan kaçınma ihtiyacı bulunmaktadır (1). Bireylerin bilişsel olarak tamamlanmayı sürdürme ya da ondan kaçınma kararları, karşılaştıkları durumda seçimlerinin yarar-zarar durumuna göre değişmektedir (1,8). Tamamlanmanın yararları, bir durumda hemen harekete geçme yeteneği ve bu eylemle bağlantılı kazançları elde etme olasılığını içerir. Tamamlanmanın zararları da bilişsel enerjinin harcanması, yargı hataları yapma riskini ve karar sonrasında seçeneklerin ve özgürlüğün azaltılmasını kapsar (1,7). Bu nedenle, bir bireyin tamamlanma ihtiyacı zamana ve duruma göre değişikliklere uğrayabilir.

Tamamlanma ihtiyacını belirleyen birbirine geçmiş iki eğilim vardır. Bunlardan ilki olan aciliyet (urgency) eğilimi bir an önce tamamlanmayı "yakalama (seizing)" anlamına gelir ve bireyin en sık ve hızlıca ulaştığı temel yargılara ulaşma eğilimidir. Kişi bilişsel tamamlanma sürecinin ertelenmesinden rahatsızlık duyar. İkinci ise, tamamlanmayı devam ettirme ya da "dondurma (freezing)" anlamında kullanılan süreklilik (permanence) eğilimidir. Birey yeni ve çelişkili bilgiye karşı kendi sahip olduğu bilgiyi ve daha önce benzer bir durumda kazandığı bilgiyi koruma eğilimindedir (5,8,11). Her iki eğilim, bu durumu acilen sonlandırmak ve bunun tekrar etmesinden kaçınmak olmak üzere tamamlanmanın rahatsız edici eksikliğinden korunmaya yardımcı olur. Aciliyet eğilimi bilişsel tamamlanma eksikliğini hızla giderirken, süreklilik eğilimi benzer durumlarda kullanmak üzere ulaşılan eski bilgileri kullanmayı içerir. Bu iki eğilim belirsiz bir durumdan sabit ama öznel bir gerçekliğe ulaşma ve inançların belirginleşmesi olarak ele alınmaktadır (5,11). Tamamlanma ihtiyacı anlık olarak durumsal değişimlerle (örneğin gürültü veya zaman baskısı) artabilir ancak insanlar aynı zamanda 'ruhsal tamamlanma' konusunda oldukça farklılık gösterirler. Ruhsal tamamlanma ihtiyacı yüksek olan bireyler hayatlarında düzeni ve bütünü tercih ederken karmaşa ve düzensizlikten kaçınır. Bu kişiler aynı zamanda, her durumda güvenilir olan ve beklentilerle değişmeyen istikrarlı ve sağlam bilgiyi arzu ederek tahmin edilebilirliği tercih ederler. Yüksek tamamlanma ihtiyacına sahip bireyler aynı zamanda kararlılık ihtiyaçlarını yansıtan hızlı karar vermeye acilen erişme isteğindedirler. Ayrıca, tamamlanmadan yoksun oldukları durumları itici bularak belirsizlikten rahatsız olurlar. Son olarak, alternatif düşünce ya da tutarsız kanıtlarla bilgilerinin etkilenmesine isteksiz oldukları için tutucudurlar (5).

Alanyazında Belirsizlik-Kimlik Kuramı olarak adlandırılan kuramda, tamamlanma ihtiyacı yüksek olan bireylerin, çevrelerindeki farklılığı ve belirsizliği

azaltmak için sosyal ilişkilerini basitleştirerek düzenlemeye çalıştığı, süregiden kurallara daha fazla gereksinim duyduğu ve çevrelerine bu katı kuralları içeren bir önyargıyla yaklaştığı ifade edilmektedir (12,13). Belirsizlik-kimlik kuramı bağlamında, bireyler bir gruba üye olduklarında ve gruba ait hissettiklerinde, tamamlanma ihtiyacı azalmaktadır (14). Böylelikle, grup kimliklenmesi bireysel belirsizliği oldukça azaltır ve bireylere ne düşünceleri, hissetmeleri ve yapmaları gerektiğini söyler (1). Literatürde belirsizlik ve kimlik ilişkisini inceleyen önemli çalışmalar belirsizlik ortadan kalktıkça kimlik duygusunun güçlendiğini ortaya koymuştur (11,15,16,17,18). Belirsizlik-kimlik kuramı, belirsizliğin bağlamdan etkilendiğini de öne sürmektedir (18). Örneğin, insanlara bir demec ya da gazete okurken kendileri, dünyadaki yerleri ya da gelecekleriyle ilgili belirsizlik hissettikleri kelimelerin ya da cümlelerin altını çizmelerinin istendiğinde, kişiler kaygı yaşamaktadır (11).

Ek olarak, bireylerin problemlerinin üstesinden gelebilmesinde etkili karar verme becerilerine sahip olması önemlidir. Karar verme bireyin çok sayıda eylem alternatifi belirlediği, değerlendirdiği ve bu alternatiflerden birisini uygulamak için seçtiği karmaşık bir aşamalar bütünü olarak tanımlanır ve bilişsel tamamlanma ihtiyacı ile doğrudan ilişkilidir (19). Bar-Tal (13) göre de karar verme bir ihtiyacı gidereceği düşünülen bir sonuca götürecek birden fazla yol olduğu zaman, yaşanan sıkıntıyı giderici bir yöneliş olarak tanımlanabilir. Çok seçenekli kararlar bireyler açısından daha fazla güçlük ortaya çıkarmaktadır. Aynı zamanda bu karar karmaşıklığı bireyi karar vermede olumsuz etkiler (16). Kişinin birçok seçenek arasından birine yönelmesi bilişsel ve karmaşık bir süreçtir. Etkili ve sağlıklı karar vermek için bu bilişsel süreçlerin işlenmesi gerekmektedir. Bireysel farklılıkların yanında, kültürlerin farklı değer yargıları, toplumsal özellikleri ve tutumları da karar verme ve tamamlanma ihtiyacı üzerinde etkilidir (6).

Tamamlanma ihtiyacı duruma göre değişiklik göstermekle birlikte, bireysel farklılıklar önemlidir. Literatürde, sosyal biliş araştırmacıları belirsizliğin hızlıca azaltılması (bilişsel tamamlanma ihtiyacı) için bazı koşulların bilgi edinme için bir güdülenme kaynağı oluşturduğunu bulmuşlardır (1). Tamamlanma ihtiyacı kültürden etkilenir. Bu bağlamda, bazı çalışmalar Kuzey Amerikalılar arasında yüksek tamamlanma ihtiyacının bireyci özelliklerle ilişkili olduğunu, Çinlilerde ise toplulukçulukla ilişkili olduğunu göstermiştir (20).

Belirsizlik-kimlik teorisine çok benzer olarak tamamlanma ihtiyacı literatürü de belirsizliği grup içi önyargı ve özdeşim kurma düzeyi ile ilişkilendirir. Tamamlanma ihtiyacı, "bir soruya belirsizlikten, karmaşadan ya da düzensizlikten çok, kesin ve belirgin bir cevap isteği" olarak tanımlanabilir. Tamamlanma ihtiyacı, kuramsal olarak süreklidir ve artan özdeşim kurmanın yanı sıra azalan bilgi işlemeyi ve artan yargısal güveni tetiklemek için prototipten çok diagnostik bilgiye ve stereotipik yargıya odaklanır (1). Ayrıca, tamamlanma ihtiyacı zaman baskısı, fiziksel rahatsızlık ya da net bir karara ihtiyaç duyulan durumlarda ve birçok psikososyal değişkenle ilişkilidir (21). Örneğin tamamlanma ihtiyacı düşük olan bireylerin esnek düşünme yapısına sahip olduğu, daha uzun sürede karar verdiği ve belirsizliğe karşı hoşgörü düzeylerinin daha yüksek olduğu bulunmuştur (8,22). Ayrıca, alanyazına bakıldığında tamamlanma ihtiyacının bilgi işleme, olası hipotezler oluşturma, farklı görüşleri reddetme eğilimi, değerler, kültürlenme, kişilik özellikleri, ve siyasi seçimler birçok özelliklerle ilişkili olduğu ifade edilebilir (8,9,18,22,23,24,25).

Literatürde tamamlanma ihtiyacını ölçmek üzere bir ölçme aracının geliştirildiği görülmektedir. Webster ve Kruglanski (1) tamamlanma ihtiyacını ölçen beş faktörlü ve 42 maddelik bir ölçek geliştirmiştir. Roets ve Van Hiel (5) geliştirilen bu ölçeğin kısa formunu oluşturmuşlardır. Tamamlanma ihtiyacını ölçen ve Roets ve Van Hiel (5) tarafından geliştirilen bu ölçek, 15 maddeden ve tek boyuttan oluşmaktadır. Maddeler "tamamen katılıyorum"dan "hiç katılmıyorum"a doğru sıralanan 6 dereceli bir Likert değerlendirme ölçeği üzerinde işaretlenmektedir. Ölçekten alınabilecek

puanlar 1 ile 90 arasında değişmektedir. Ölçekte tek faktör vardır ve 16-86 yaş aralığında olan 1584 katılımcıdan (%36 erkek, %64 kadın; Ortalama yaş 34,04; Ss 15,62) elde edilen veri setiyle yapılan faktör analizi sonucunda, ölçek toplam varyansın %36,7'sini açıklamaktadır. 15 maddeden elde edilen doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre ($\chi^2(75)=446,06$, SRMR=0,038, RMSEA=0,058, CFI=0,98), ölçeğin faktör yapısı doğrulanmıştır. Ölçeğin iç tutarlılığı için hesaplanan Cronbach alfa değeri 0,88 olarak bulunmuştur. 93 katılımcıdan bir ay arayla elde edilen test-tekrar test güvenilirlik çalışması sonucunda, ölçeğin test-tekrar test güvenilirliği 0,79 olarak bulunmuştur. Ölçekten alınan puanların yükselmesi, tamamlanma ihtiyacının artması şeklinde yorumlanmaktadır. Ölçeğe ait örnek madde olarak "Belirsiz durumlardan hoşlanmam", "Net ve yapılandırılmış bir yaşam tarzından hoşlanırım", "Başıma gelen bir olayın nedeninin anlamadığımda rahatsız olurum" maddeleri örnek olarak gösterilebilir. Bu ölçeğin şimdilik sadece Hollanda versiyonu bulunmaktadır (5).

Ulaşılabilen alanyazın kapsamında, Türkiye'de tamamlanma ihtiyacını ölçmek için geliştirilen bir ölçme aracının bulunmadığı ifade edilebilir. Ancak, 42 maddelik Bilişsel Tamamlanma İhtiyacı Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlandığı görülmektedir (26). 721 üniversite öğrencisinden elde edilen veri seti üzerinde doğrulayıcı faktör analizi, Cronbach alfa güvenilirlik katsayısı, Pearson momentler çarpımı bağıntı katsayısı hesaplanmıştır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik değerleri yeterli düzeyde bulunmuştur. Ölçeğin alt ölçeklerinin iç tutarlılık katsayılarının 0,60 ile 0,78 arasında değişirken, test tekrar test katsayıları 0,74 ile 0,92 arasında değişmektedir. Çalışmada, ölçeğin Türkçe formunun geçerli ve güvenilir olduğu bulunmuştur. Ancak, ölçme aracının özellikleri dikkate alındığında, bir ölçme aracının geçerli ve güvenilir olmasının yanında, kullanışlı olması da gerekmektedir (27). Örneğin, Burisch (27) kısa ölçeklerin sadece zamandan tasarruf edilmesini sağlamadığı, aynı zamanda katılımcıyı sıkılmaktan ve aşırı yorgunluktan koruduğunu belirtmekte ve ayrıca, ölçek çok uzunsa istenilen doğru yanıtların alınabileceği her hangi bir birey olmadığını öne sürmektedir. Ölçme aracının kullanılabilirlik boyutunda ekonomiklik, uygulama süresi, uygulama kolaylığı, puanlama kolaylığı ve puanların yorumlanması kolaylığı gibi özellikler bulunmaktadır. Bu bağlamda, TİÖ-KF'nin kısa olması, TİÖ-KF'yi daha kullanışlı kılmaktadır.

Roets ve Van Hiel (5), TİÖ-KF kısa ve anlaşılır olduğu için diğer ölçeklere göre tamamlanma ihtiyacını ölçmede daha avantajlıdır. Bu ölçeğin sağlamış olduğu avantajlarından dolayı Türk kültürüne uyarlanması, yapılacak olan bilişsel psikoloji çalışmalarında kullanılabilir kısa ve anlaşılır bir ölçeğin elde edilmesini sağlayabileceği gibi, bilişsel tamamlanma ihtiyacıyla ilgili alanyazına da katkı sağlayabilir. Bu bağlamda, bu çalışmada TİÖ-KF'nin Türk kültürüne uyarlanması amaçlanmıştır.

YÖNTEM

Bu araştırma, mevcut durumu sorgulayan betimsel bir araştırmadır. Veriler, farklı yaşlardaki bireylerden elde edilmiş ve kesitsel araştırma düzeni kullanılmıştır. Geçerlik çalışmasında, ilk olarak dil geçerliği, ardından doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Başka bir veri seti üzerinden ölçüt dayanaklı geçerlik çalışması yapılmıştır. Daha sonra madde analizi yapılmıştır. Güvenirlik çalışması için iç tutarlılık katsayısı ve test-tekrar test yöntemi olmak üzere iki tür güvenilirlik hesaplanmıştır.

Katılımcılar

Katılımcıların tamamı amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen, Ankara ilindeki üniversitelere devam eden öğrencilerden olmak üzere toplam 219 katılımcıdan oluşmaktadır. Araştırma kapsamında kullanılan veri toplama araçları 250 katılımcıya uygulanmıştır. Veri analizleri öncesi, katılımcıların veri toplama araçlarına verdikleri yanıtlar gözden geçirilmiştir. Bu inceleme sonucunda, ölçek maddelerinin çoğunu boş bırakan (en az %5'ini) ya da merkeze kayma hatalarının gözlemlendiği toplam 31 kişi veri setinden çıkarıl-

mıştır. Sonuçta analizler 19-29 yaşları arasındaki 158 kadın (%72,1) ve 61 erkek (%27,9) olmak üzere toplam 219 katılımcıdan elde edilen verilerle gerçekleştirilmiştir. Çalışmada yer alan katılımcıların yaş ortalaması 23,6 ve standart sapması 3,06'dır. Katılımcıların 138'i (%63,0) üniversite öğrencisi iken, 81'i (%37,0) üniversite mezunudur. Üniversite öğrencilerinin yaş ortalaması 22,62 (SS=2,45), üniversite öğrencisi olmayan katılımcıların yaş ortalaması ise 24,16 (SS= 3,24) olarak bulunmuştur. Katılımcıların 158'i (%72,1) herhangi bir işte çalışmaz iken, 61'i (%27,9) bir işte çalışmaktadır. Katılımcıların 187'si (%85,4) bekar, 30'u (%13,7) evli ve 2'si (%0,9) eşinden ayrılmış olduğunu bildirmiştir.

Veri Toplama Araçları

Kişisel bilgi formu: Katılımcıların cinsiyet, eğitim durumu ve yaş gibi demografik özelliklerine ilişkin bilgiler kişisel bilgi formu aracılığıyla elde edilmiştir.

Tamamlanma İhtiyacı Ölçeği-Kısa Formu (TİÖ-KF; Need for Closure Scale (NFC-SV): Tamamlanma ihtiyacını ölçen ve Roets ve Van Hiel (5) tarafından geliştirilen bu ölçek, 15 maddeden ve tek boyuttan oluşmaktadır. Maddeler "tamamen katılıyorum"dan (6 puan), "hiç katılmıyorum" (1 puan) doğru sıralanan 6 derecelimli bir Likert değerlendirme ölçeği üzerinde işaretlenmektedir. Ölçekten alınabilecek puanlar 1 ile 90 arasında değişmektedir. Ölçekten alınan puanların yükselmesi, tamamlanma ihtiyacının artması şeklinde yorumlanmaktadır. Yapılan faktör analizi sonucunda, ölçek varyansın %36,7'sini açıklamaktadır. 15 maddeden elde edilen doğrulayıcı faktör analizi sonuçlarına göre ölçeğin faktör yapısı doğrulanmıştır. Ölçeğin iç tutarlılığı için hesaplanan Cronbach alfa değeri 0,88 olarak bulunmuştur.

Çok-Yönlü Eylemli Kişilik Ölçeği (ÇEKÖ; Multi-Measure Agentic Personality Scale (MAPS): Eylemli kişiliği ölçen ve Cote (28) tarafından geliştirilen "Çok Yönlü Eylemli Kişilik Ölçeği Kısa Formu" Türk kültürüne Atak ve ark. (29) tarafından uyarlanmıştır. Bu ölçek, öz-sayıyı ölçen 5 madde, yaşam amacını ölçen 5 madde, iç denetim odağını ölçen 5 madde ve öz-yeterliliği ölçen 5 madde olmak üzere toplam 20 madde ve dört alt faktörden oluşmaktadır. Ölçeğin Türkçe versiyonunda, açılımlayıcı faktör analizi sonucunda varyansın %57,43'ünü açıklayan 15 madde ve 4 faktör ortaya çıkmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda, 41 ile 77 arasında değişen path katsayıları ve yüksek uyum iyiliği değerleri (AGFI=0,92, GFI=0,94, RMSEA=0,052, p=,00) elde edilmiştir. Güvenirlik çalışmasında ise, Cronbach Alfa değeri Özsayı için 0,76, Yaşam amaçları için 0,72, İç denetim odağı için 0,74, Öz yeterlilik için 0,72 ve ölçeğin tamamı için 0,81 olarak bulunmuştur.

Epistemolojik İnançlar Ölçeği: Bu araştırmada bireylerin bilimsel epistemolojik ölçmek amacı ile Pomeroy (30) tarafından geliştirilmiş olan ve Deryakulu ve Bıkmaz (4) tarafından Türkçeye uyarlanan Bilimsel Epistemolojik İnançlar Ölçeği kullanılmıştır. Ölçek daha çok fen bilimlerine ilişkin epistemolojik inançları kapsamakta ve bireylerin geleneksel pozitivist/deneyci bilim anlayışına mı yoksa geleneksel olmayan Postmodern/Yapıcı bilim anlayışına mı inandıklarını belirlemeyi amaçlamaktadır. Türkçe ölçeğin özgün ölçekten farklı olarak iki uçlu (bipolar) tek faktörlü bir yapı gösterdiği ve 30 maddeden oluştuğu görülmüştür. Ölçek geleneksel ve geleneksel olmayan bilim anlayışına güçlü inancı göstermektedir. Ölçekten alınan yüksek puan geleneksel bilim anlayışına ölçekten alınan düşük puan geleneksel olmayan bilim anlayışına inancı yansıtmaktadır. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0,91'dir (4).

Kimlik Stilleri Ölçeği: Kimlik stillerini ölçmek için Berzonsky (31) tarafından geliştirilen ve Derelioglu ve Demir (32) tarafından Türkçeye uyarlanan üç boyutlu ve 40 maddeden oluşan Kimlik Stilleri Envanteri kullanılmıştır. Ölçekle ifade edilen üç stil kural yönelimi, bilgi yönelimi ve karmaşalı yönelimdir. Ölçeğin her bir kimlik stilinden elde edilebilecek puanlar, kar-

maşalı yönelim için 10 ile 50 arasında; kural yönelimi için 9 ile 45 arasında; bilgi yönelimi içinse 11 ile 55 arasında değişmektedir. Ölçek kesinlikle katılmıyorum ile kesinlikle katılıyorum arasında değişen 5 dereceli Likert tipi bir ölçektir. Her bir boyuttan elde edilen yüksek puan bireyin o boyuttaki kimlik stili yöneliminin yüksekliğini, düşük puan ise o boyuttaki kimlik stili yöneliminin düşüklüğünü belirtmektedir. Ölçeğin Türkçe versiyonunda iç tutarlık katsayıları kural yönelimi için 0,70, bilgi yönelimi için 0,70, karmaşalı yönelim için 0,72 olarak bulunmuştur. Ölçeğin, test-tekrar test korelasyon katsayıları ise kural yönelimi için 0,80, bilgi yönelimi için 0,79, karmaşalı yönelim için 0,91 olarak bulunmuştur.

Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği (BTÖ-12): Freeston ve ark. (33) tarafından geliştirilen 27 maddelik ölçeği esas alan Carleton ve ark. (34) tarafından geliştirilen ve Erguvan ve ark. (35) tarafından Türk kültürüne uyarlanan ölçek 12 madde ve 2 faktörden oluşmaktadır. Ölçek yetişkinler için kendini değerlendirmeye yönelik 5 dereceli Likert tipi bir ölçme aracıdır. Ölçeğin 1. maddesi ters kodlanmaktadır. Ölçekten alınabilecek toplam puan 12 ile 60 arasında değişmektedir. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı klinik olmayan örneklemede 0,91, klinik örneklemede ise 0,92 olarak bulunmuştur. Ölçeğin Türkçe versiyonunda, ölçek toplam varyansın %78,6'sını açıklamakta ve madde yük değerleri 0,55 ile 0,87 arasında değişmektedir. Ölçeğin iç tutarlık katsayı 0,88 olarak ve test-tekrar test güvenilirlik katsayısı 0,74 olarak bulunmuştur. Ölçekten alınan puan yükseldikçe, bireylerde belirsizliğe tahammülsüzlük düzeyi artmaktadır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde dil geçerliği için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı hesaplanmıştır. Katılımcıların demografik özelliklerinin analizinde frekans ve yüzde analizi kullanılmıştır. Yapı geçerliği için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır. Güvenirlik çalışması için iç tutarlılık katsayısı (alfa) ve test-tekrar test yöntemi olmak üzere iki tür güvenilirliğe bakılmıştır. Verilerin analizinde Statistical Package for the Social Sciences 15,00 (SPSS Inc.; Chicago, IL, ABD) ve LISREL 8,71 programları kullanılarak yapılmıştır. Verilerin analiz edilmesinde güven aralığı %95 olarak alınmıştır.

İşlem

Ölçek, yazarlarla (Roets ve Van Hiel) bağlantı kurulup, uyarlanma konusunda izin alındıktan sonra geçerlik ve güvenilirlik çalışmaları yapılarak Türkçe'ye uyarlanmıştır. Araştırmada veriler, bireysel uygulama ve grup uygulaması şeklinde toplanmıştır. Veriler üniversite öğrencisi olan katılımcılardan üniversitede ders saatleri içinde dersin yürütücüsünün izni ve yardımıyla toplanmışken; üniversite mezunu katılımcılardan işyerlerinde toplanmıştır. Veriler toplanırken gönüllülük ilkesi esas alınmış, katılımcılara öncelikle araştırmanın amacına yönelik kısa bir bilgi verilmiş ve ardından araştırmaya katılmak isteyen katılımcılara ölçekler verilmiştir. Katılımcılardan kimlik bilgileri istenmemiştir. Ölçeklerin uygulanması 10-15 dakika arasında değişmiştir. Araştırma verileri Ankara ilinde Nisan 2015-Ağustos 2015 tarihleri arasında toplanmıştır. Bu çalışma, Helsinki Declaration'u dikkate alınarak yürütülmüştür. Bu çalışmada klinik olmayan örneklemden ve sadece ölçekler aracılığı ile veri toplandı için etik kurul onayına ihtiyaç duyulmamıştır. Bu çalışmada klinik olmayan örneklemden ve sadece ölçekler aracılığı ile veri toplandı için hasta onayına ihtiyaç duyulmamıştır.

BULGULAR

Dil Geçerliği

Tamamlanma İhtiyacı Ölçeği-Kısa Formu, yazarlarla bağlantı kurulup ölçeği Türk kültürüne uyarlamak için onay alındıktan sonra çeviri işlemi yapılmıştır. Orijinali İngilizce olan TİÖ-KF dört alan uzmanı tarafından Türkçeye çevrilmiştir. Daha sonra bu çeviriler bir araya getirilerek hepsinin ortak yönleri aranmış ve farklılık gösteren ifadeler, çeviri yapan kişiler ile görüşü-

lerek ortak bir ifade haline getirilmiştir. Uzman görüşüne dayanarak oluşturulan Türkçe formu, öncekinden farklı üç akademisyen tarafından tekrar İngilizceye çevrilmiştir. Ölçeğin orijinal hali ile tekrar İngilizceye çevrilmiş hali üniversitede çalışan üç akademisyen tarafından incelenmiş ve ikisi arasında farklılığın olmadığı yönünde ortak görüşe varılmıştır.

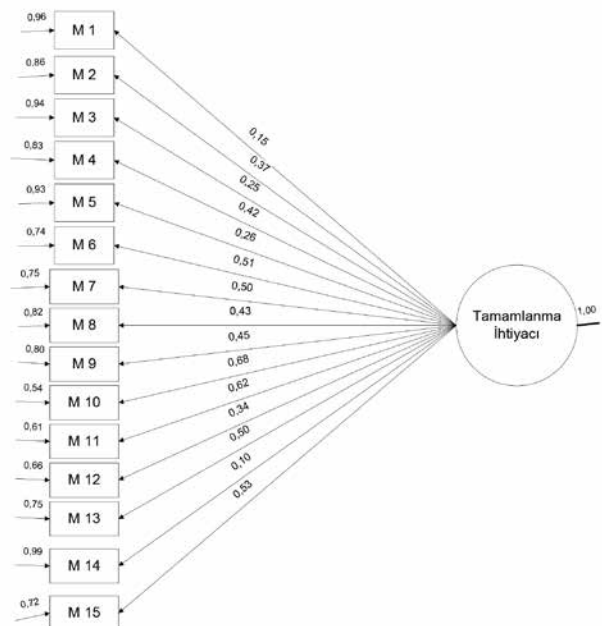
Uzman görüşü referans alınarak elde edilen ölçeğin Türkçe formu ile İngilizce formunun aynı anlamı ifade edip etmediğini uygulamada görebilmek açısından, ölçeğin Türkçe ve İngilizce formu iyi düzeyde İngilizce bilgisine sahip doktora öğrencilerinden 24 kişiye 3 hafta ara ile uygulanmış ve her iki uygulamadan alınan puanlar arasında Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı hesaplanmıştır. Ölçeğin iki uygulaması arasında elde edilen için Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon Katsayısı 0,94 ($p=0,00$) olarak bulunmuştur. Elde edilen korelasyon katsayısı ve uzman görüşlerine dayanarak, ölçeğin çeviri açısından paralellüğünün sağlandığı ve dil geçerliğinin olduğu kabul edilmiştir.

Faktör Yapısının İncelenmesi

Ölçeğin yapı geçerliliğini sınamak için doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır.

Doğrulayıcı faktör analizi; TİÖ-KF'nin açılımlayıcı faktör analizi ile ortaya konan tek faktörlü yapısını sınamak için doğrulayıcı faktör analizi uygulanmıştır. DFA uygulamasında 15 maddeden elde edilen korelasyon matrisi veri olarak kullanılmıştır. Doğrulayıcı faktör analizi, gözlenebilir faktörlerden oluşan faktöriyel bir modelin gerçek verilerle ne derece uyum gösterdiğini değerlendirmeyi amaçlamaktadır (36,37,38,39).

Analiz sonucunda elde edilen uyum indeksleri gözlenen verinin tek boyutlu önerilen modele iyi uyum gösterdiğini ortaya koymaktadır. Doğrulayıcı faktör analizi ile hesaplanan ($\chi^2/sd= 366,71/90$) oranı 4,07'dir ($p=0,000$) ve bu değer, önerilen faktör modelinin verilerle uyumlu olduğunu göstermektedir (22). GFI değerinin 0,90, IFI değerinin 0,89, CFI değerinin 0,90, AGFI değerinin 0,88, NNFI değerinin 0,90 ve RMSEA değerinin de 0,011 olarak bulunmuş olması, doğrulayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin tek faktörlü yapısının kabul edilebilir ve geçerli sonuçlar verdiğini göstermektedir. Doğrulayıcı faktör analizi ile hesaplanan madde-faktör ilişkilerine ait katsayılar Şekil 1'de gösterilmektedir.

Şekil 1. Tamamlanma İhtiyacı Ölçeği-Kısa Formu'nun madde yük değerleri

Tablo 1. Tamamlanma ihtiyacı, epistemolojik inançlar, kimlik stilleri, eylemlilik ve belirsizliğe tahammülsüzlük arasındaki ilişkiler

	Tamamlanma ihtiyacı	Epistemolojik inançlar	Bilgi yönelimli	Norm yönelimli	Özerk eylemde bulunma	Belirsizliğe tahammülsüzlük
Tamamlanma ihtiyacı	1	0,28**	-0,04	0,38**	0,20**	0,30**
Epistemolojik inançlar		1	0,19**	0,17**	0,07	0,15*
Bilgi yönelimli			1	0,19**	0,09	0,07
Norm yönelimli				1	0,11	0,17**
Özerk eylemde bulunma					1	0,22**
Belirsizliğe tahammülsüzlük						1

**p<0,01; *p<0,05

Tablo 2. Tamamlanma İhtiyacı Ölçeği-Kısa Formu'nun alt-üst %27'lik gruplara ait betimsel istatistik sonuçları

Maddeler	Grup	N	$\bar{X}$	Ss	Ortalamanın standart hatası
Madde 1	Alt %27	59	5,32	1,31	0,17
	Üst %27	59	5,98	0,13	0,01
Madde 2	Alt %27	59	2,89	1,45	0,18
	Üst %27	59	5,08	1,10	0,14
Madde 3	Alt %27	59	4,06	1,63	0,21
	Üst %27	59	5,44	1,03	0,13
Madde 4	Alt %27	59	4,86	1,47	0,19
	Üst %27	59	5,86	0,57	0,07
Madde 5	Alt %27	59	2,47	1,50	0,19
	Üst %27	59	4,55	1,56	0,20
Madde 6	Alt %27	59	3,67	1,40	0,18
	Üst %27	59	5,55	0,77	0,10
Madde 7	Alt %27	59	4,96	1,23	0,16
	Üst %27	59	5,86	0,39	0,05
Madde 8	Alt %27	59	4,11	1,71	0,22
	Üst %27	59	5,61	0,66	0,08
Madde 9	Alt %27	59	3,86	1,69	0,22
	Üst %27	59	5,37	0,84	0,11
Madde 10	Alt %27	59	3,45	1,70	0,22
	Üst %27	59	5,61	0,69	0,09
Madde 11	Alt %27	59	3,77	1,21	0,15
	Üst %27	59	5,54	0,67	0,08
Madde 12	Alt %27	59	3,98	1,80	0,23
	Üst %27	59	5,35	1,01	0,13
Madde 13	Alt %27	59	3,61	1,59	0,20
	Üst %27	59	5,47	1,07	0,13
Madde 14	Alt %27	59	3,64	1,64	0,21
	Üst %27	59	4,74	1,30	0,17
Madde 15	Alt %27	59	3,61	1,37	0,17
	Üst %27	59	5,52	0,70	0,09

Tablo 3. Tamamlanma İhtiyacı Ölçeği-Kısa Formu'nun madde analizi ve güvenilirlik analizi sonuçları

Madde numarası	Madde atıldığında ölçek ortalaması	Madde atıldığında ölçek varyansı	Düzeltilmiş madde-toplam korelasyonu	Madde atıldığında cronbach alfa
Madde 1	65,15	91,19	0,14	0,739
Madde 2	66,64	80,00	0,40	0,716
Madde 3	65,96	83,88	0,30	0,727
Madde 4	65,32	87,69	0,32	0,726
Madde 5	67,40	82,56	0,26	0,736
Madde 6	66,11	81,85	0,45	0,712
Madde 7	65,21	87,68	0,42	0,721
Madde 8	65,92	84,20	0,35	0,722
Madde 9	66,21	82,93	0,38	0,719
Madde 10	66,01	79,54	0,51	0,705
Madde 11	66,06	83,27	0,45	0,713
Madde 12	66,00	85,57	0,25	0,732
Madde 13	65,97	82,05	0,40	0,716
Madde 14	66,76	87,86	0,15	0,745
Madde 15	66,07	83,60	0,38	0,719

Şekil 1'de de görüldüğü gibi, path katsayıları ise 0,10 ile 0,68 arasında değişmektedir. Bu değerlerin kabul edilebilir düzeyde olduğu görülmektedir (36,37,38).

Ölçüt Dayanaklı Geçerlik

Tamamlanma İhtiyacı Ölçeği-Kısa Formu'nun ölçüt geçerliğini sınamak için Epistemolojik İnançlar Ölçeği, Çok-Yönlü Eylemli Kişilik Ölçeği, Kimlik Stilleri Ölçeği Bilgi Yönelimli ve Norm Yönelimli alt boyutları ve Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği kullanılmıştır. Bu ölçekler tamamı Ankara ilinde ikamet eden 236 katılımcıya uygulanmıştır. Katılımcıların tamamı 17-24 yaş aralığındaki üniversite öğrencisi olup; yaş ortalamaları $\bar{X}_{\text{yaş}}=20,04$ (Ss=1,48) olarak bulunmuştur. Katılımcıların 170'i kadın (%72,0) iken 66'sı erkektir (%28). Ayrıca, katılımcıların 113'ü birinci sınıf (%47,9), 70'i ikinci sınıf (%29,7), 33'ü üçüncü sınıf (%14) ve 20'si son sınıftır (%8,5). 236 katılımcıdan elde edilen veri seti ile yapılan Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon sonuçları Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1'de de görüldüğü gibi, tamamlanma ihtiyacı ile epistemolojik inançlar

arasında düşük düzeyde olumlu bir ilişki ($r=0,28$, $p<0,01$) vardır. Ayrıca, tamamlanma ihtiyacı ile norm yönelimli kimlik stili arasında pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki ($r=0,38$, $p<0,01$) vardır. Özerk eylemde bulunma ile pozitif yönde düşük düzeyde bir ilişki varken ($r=0,20$, $p<0,01$); belirsizliğe tahammülsüzlük ile pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki ($r=0,30$, $p<0,01$) vardır. Bu bulgular, TİÖ-KF'nin ölçüt geçerliği için kullanılan ölçeklerle anlamlı düzeyde ilişkili olduğu ve bu sonuçların TİÖ-KF'nin ölçüt geçerliği açısından yeterli olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Yapı geçerliğini belirlemek için doğrulayıcı faktör analizi sonuçları ve ölçüt bağıntılı geçerlik sonuçları, 15 madde ve tek boyuttan oluşan TİÖ-KF'nin bilişsel tamamlanma ihtiyacını ölçmek için geçerli bir ölçme aracı olduğu göstermiştir.

Madde Analizi

Madde ayırt edicilikleri için alt-üst dilimlere ait ortalama, standart sapma ve madde toplam puan korelasyonları değerleri hesaplanmıştır. Madde analizi sonuçları aşağıda Tablo 2 ve Tablo 3'te sunulmaktadır.

Madde analizi sonuçları incelendiğinde, ayırt ediciliği en düşük olan maddenin birinci madde, ayırt ediciliği en yüksek olan maddenin ise ikinci madde olduğu görülmektedir.

Madde analizi sonucunda, düzeltilmiş madde toplam puan korelasyonu 0,14 ile 0,51 arasında değiştiği görülmektedir. Madde atıldığında alfa değerleri incelendiğinde bu değerlerin 0,71 ile 0,75 arasında değiştiği görülmektedir.

Güvenirlilik

Ölçeğin güvenirliliğini incelemek için Cronbach alfa ile değerlendirilen iç tutarlılık ve test tekrar test kararlılığına ilişkin analizler gerçekleştirilmiştir. Ölçeğin Cronbach Alfa güvenirlilik katsayısı $r=0,74$ olarak bulunmuştur ve bu bulgu ölçeğin iç tutarlılığının kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu şeklinde yorumlanabilir. Test tekrar test güvenirliliği için ölçek 42 katılımcıya 3 hafta ara ile uygulanmış; en az bir maddeyi boş bırakan katılımcılar değerlendirme dışı tutulmuş ve 38 katılımcıdan elde edilen veriler üzerinde analiz yapılmıştır. Ölçeğin 38 katılımcının uygulamasından hesaplanan test tekrar test güvenirlilik katsayısı $r=0,92$ olarak bulunmuştur. Güvenirlilik analizleri sonucunda, ölçeğin iç tutarlılığına sahip ve kararlı ölçüm yapan bir araç olduğu görülmüştür.

TARTIŞMA

Bu çalışmada Roets ve Van Hiel (5) tarafından geliştirilmiş olan TİÖ-KF geçerlik ve güvenirlilik çalışmaları yapılarak, Türk üniversite öğrencilerinde tamamlanma ihtiyacını ölçmede uygunluğu incelenmiştir. Dil geçerliği, doğrulayıcı faktör analizi sonuçları, ölçüt geçerliği sonuçları ve madde analizi sonuçları bu ölçeğin Türkçe versiyonunun üniversite eğitimi alan ve üniversiteden mezun olan bireylerde bilişsel tamamlanma ihtiyacını ölçmek için geçerli bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir. Ayrıca, iç tutarlılık katsayıları ve test-tekrar test güvenirlilik değerleri, ölçeğin güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermiştir. Bu bulgular, ilgili alanyazın bağlamında tartışılmıştır.

Roets ve Van Hiel (5) TİÖ-KF geliştirme çalışmasında geçerlik açımlayıcı faktör analizi, ölçüt dayanıklı geçerlik ve DFA; güvenirlilik içinse iç tutarlılık ve test-tekrar test güvenirliliğini incelemişlerdir. Bu çalışmada ise açımlayıcı faktör analizi yapılmamış; sadece dil geçerliği, DFA ve ölçüt dayanıklı geçerlik çalışması yapılmıştır. Bu durumun nedeni, alanyazında faktör yapısı zaten belli olan bir ölçeğin faktör yapısı incelenirken doğrulayıcı faktör analizinin yeterli olduğunun vurgulanmasıdır. Örneğin, Soto ve ark. (39), uyarlama çalışmalarında sadece ölçüt dayanıklı geçerliğe ve test-tekrar test güvenirliliğine bakılması gerektiğini önermektedir. Buna karşın, bu çalışmada hem dil geçerliği, hem de doğrulayıcı faktör analizi ve madde analizi yapılmıştır.

Sonuçlar, ölçeğin orijinal versiyonuna benzer bir faktör yapısına işaret etmektedir. Örneğin, ölçeğin dil geçerliği için hesaplanan korelasyon katsayısı, ölçeğin Türkçe versiyonunun katılımcılar tarafından iyi anlaşıldığına işaret etmektedir.

Roets ve Van Hiel (5) ölçeğin Hollanda versiyonunda tek faktörlü yapının doğrulandığını bulmuştur. DFA sonucunda ulaştıkları uyum iyiliği değerleri, bu çalışmada elde edilen sonuçlarla karşılaştırıldığında, bu çalışmada elde edilen değerlere benzer olduğu görülmektedir. Örneğin, her iki çalışmada da χ^2/Sd değerleri, RMSEA değerleri, GFI değerleri ve NFI değerleri birbirine yakındır. Ancak CFI değeri bu çalışmadaki CFI değerinden yüksek bulunmuştur. Bu durumun temel nedeni, Roets ve Van Hiel'in (5) çalışmasındaki katılımcı sayısının bu çalışmadaki katılımcı sayısından daha fazla olmasıdır. Katılımcı sayısının düşük olması, bu çalışmanın en önemli sınırlıklarından biridir. Türk kültüründe yapılacak olan sonraki çalışmalar, daha büyük örneklerle yapılabilir. Bu çalışmada da tamamlanma ihtiyacının tek faktörlü yapısı doğrulanmıştır. Bu durum, ölçeğin Hollanda versiyonunda olduğu gibi Türkçe versiyonunda da tek faktörlü yapının doğrulandığını göstermektedir. Bu bulgu, tamamlanma ihtiyacının tek faktörlü yapısının evrensel olabileceği şeklinde yorumlanabilir. Bu evrensellik iddiasına desteklemek için, ölçeğin faktör yapısının farklı kültürlerde geçerli olup olmadığı kültürlerarası çalışmalarla incelenebilir.

Tamamlanma İhtiyacı Ölçeği-Kısa Formu'nun ölçüt geçerliğini belirlemek için, tamamlanma ihtiyacı ile epistemolojik inançlar, eylemli kişilik, bilgi yönelimli ve norm yönelimli kimlik stilleri ve belirsizliğe tahammülsüzlük arasındaki ilişkiler hesaplanmıştır. Tamamlanma ihtiyacı ile epistemolojik inançlar arasında düşük düzeyde olumlu bir ilişki; norm yönelimli kimlik stili ile pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki; özerk eylemde bulunma ile pozitif yönde düşük düzeyde bir ilişki ve belirsizliğe tahammülsüzlük ile pozitif yönde orta düzeyde bir ilişki bulunmuştur. Bu bulgular, TİÖ-KF'nin ölçüt geçerliği için kullanılan ölçeklerle anlamlı düzeyde ilişkili olduğu ve bu sonuçların TİÖ-KF'nin ölçüt geçerliği açısından yeterli olduğu şeklinde yorumlanabilir. Tamamlanma ihtiyacının en temel özelliklerinden biri, bireyin yeni düşüncelere kapalı olmasıdır. Norm yönelimli kimliğe sahip bireyler, ailelerinin ya da toplumda önemsenen bireylerin beklenti ve isteklerini dikkate alırlar. Tamamlanma ihtiyacı yüksek olan bireyler karşılaştıkları yeni bir konuda belirsizlik yerine hemen bir cevap istemektedirler (1). Norm yönelimli kimlik stilinde var olan normlara uymak esastır. Tamamlanma ihtiyacı yüksek olanlar norm yönelimli kimlik stili geliştirme eğilimindedirler. Bu yönelimdeki bireyler, bilgiye kapalı olma eğilimindedirler, yeni bilgileri kendi değerleri ve inançları için tehdit olarak görürler (31). Bu bağlamda, tamamlanma ihtiyacı ile norm yönelimli kimlik stili arasında olumlu bir ilişki bulunması, oldukça beklendik görülmektedir. Bu sonuç, ölçeğin ölçüt dayanıklı geçerliğine işaret etmektedir. Araştırma sonucunda tamamlanma ihtiyacı ile bilgi yönelimli kimlik stili arasında bir ilişki bulunmamıştır. Bilgi yönelimli kimlik stilinde yeni bilgileri aramak ve kendilerine uygun olanları seçmek esastır. Bu bağlamda, bu yönelimdeki bireylerin tamamlanma ihtiyaçlarının düşük olması beklenir. Ancak, bu çalışmada beklenen olumsuz ilişki bulunmamıştır. Bu durumun nedeni, bu stiledeki bireylerin yeni bilgilere açık ve sorgulayan bireyler olmalarıdır. Dolayısıyla, tamamlanma ihtiyacı yüksek olan bireylerin bilgi arayışı içinde olmadıkları ifade edilebilir.

Tamamlanma ihtiyacı yüksek olan bireylerin bir durum ya da bilgi ile karşılaştıklarında önceden kestirilebilirliği istemeleri, bildiği düzen ve yapıyı tercih etmeleri, belirsizlikten rahatsız olmaları ve kesinlik talep etme eğilimleri ile bir noktaya kadar paraleldir (5,7,8,9,10). Bu çalışmada, bu nedenlerden dolayı tamamlanma ihtiyacı ile epistemolojik inançları arasında olumlu yönde bir ilişki bulunmuş olabilir. İnsanlardaki zihinsel tamamlanma eğilimi, temel bir zihinsel işlevdir ancak sürekli yapılan bir bilişsel işlem değildir. Zihinsel tamamlanma olmasaydı, insanlar her şeyden şüphelenir, hiçbir şey

inanmaz ve tek bir düşünceyi kristalize edemezdi (5,8). Bu durum bilimsel bilgi için de bir noktaya kadar geçerlidir. Örneğin Tsai (40) yaptığı araştırma sonuçlarına göre geleneksel bilim anlayışına güçlü biçimde inanan bireylerin bilimi doğru bilgilerden oluşan bilgiler topluluğu olarak gördüklerini, bilimsel bilgiyi doğru ve geçerli bilgi olarak tanımladıklarını bulmuştur. Bu sonuçlar, ölçeğin ölçüt dayanaklı geçerliğine işaret ediyor görünmektedir. Özerk eylemde bulunma en temel anlamıyla bireyin kendi başına davranması, davranışlarının sorumluluğunu alması, kendi yaşamına yön verebilmesi ve kendi kararlarını alabilmesidir (28). Bu bağlamda, özerk eylemde bulunma düzeyi yüksek bireyler tıpkı tamamlanma ihtiyacı yüksek olan bireylerde olduğu gibi, bir durumla karşılaştıklarında belirsizlikten rahatsız olacakları ve kesinliğe ulaşmak için hemen harekete geçerler (1). Bu çalışmada özerk eylemde bulunma ile tamamlanma ihtiyacı arasında bulunan korelasyon, bu bilgiyi destekler görünmektedir. Benzer biçimde, bu çalışmada tamamlanma ihtiyacı ile belirsizliğe tahammülsüzlük arasında bulunan korelasyon da bu bilgiyi destekliyor görünmektedir. Alanyazında, tamamlanma ihtiyacı arttıkça belirsizliğe tahammülsüzlüğünde arttığını ortaya koyan araştırmalar bulunmaktadır (5,6,11,18,19). Bu çalışmada elde edilen sonuç da, alanyazınla uyumludur ve bu uyum ölçeğin ölçüt dayanaklı geçerliğine işaret ediyor görünmektedir.

Ölçeğin güvenilirlik çalışması için iç tutarlılık katsayısı ve test-tekrar test yöntemi olmak üzere iki tür güvenilirlik hesaplanmıştır. Ölçeğin iç tutarlılık katsayısı 0,74 olarak bulunmuştur ve bu bulgu ölçeğin iç tutarlılığının kabul edilebilir sınırlar içinde olduğu şeklinde yorumlanabilir. Roets ve Van Hiel (5) ölçeğin Hollanda versiyonunda iç tutarlılığı 0,78 olarak rapor etmiştir. İki bulgu karşılaştırdığında, ölçeğin Hollanda versiyonunun daha güvenilir olduğu; ancak Türkçe versiyonunun da güvenilir olduğu ifade edilebilir. Bu durumun nedeni, Türk örneklerinin Hollanda örneğine göre daha küçük olması olabilir. Sonraki çalışmalarda, ölçeğin iç tutarlılığı daha büyük örneklemelerden elde edilen veri setleri ile hesaplanabilir. Ölçeğin test-tekrar test güvenilirlik katsayısı 0,92 olarak bulunmuştur. Roets ve Van Hiel (5) ölçeğin Hollanda versiyonunda test-tekrar test güvenilirlik katsayısını 0,79 olarak bulunmuştur. Bu bilgiler dikkate alındığında, ölçeğin Türkçe versiyonunun test-tekrar test güvenilirliğinin daha yüksek olduğu ifade edilebilir. Güvenirlik analizleri sonucunda, ölçeğin iç tutarlılığına sahip ve kararlı ölçüm yapan bir araç olduğu görülmüştür.

Bu çalışmanın bulgularından yararlanarak hem ileride yapılacak araştırmalar için, hem de günlük yaşama yönelik birkaç öneri sunmak olasıdır. İlk olarak, ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışmalarının farklı gruplarda tekrar edilmesi, ölçeğin Türk kültüründe farklı örneklemelere uygunluğu konusunda yeni kanıtlar sağlayabilir. Ölçeğin psikometrik özelliklerinin uygunluğu, diğer yaşam dönemlerindeki bireylerde de (ergenler, yetişkinler, yaşlılar gibi) incelenebilir. Bir öneri olarak, bu ölçek üniversite öğrencileri ve üniversite mezunlarıyla çalışan ruh sağlığı çalışanları, psikiyatristler, psikolojik danışmanlar, ekonomistler ve sosyal hizmet uzmanları gibi uzmanlar tarafından kişilikle ilişkisi olan bazı demografik ve psikososyal değişkenleri içeren sonraki görüşül araştırmalarda kullanılabilir. Örneğin, bu ölçek üniversite öğrencilerinin bilişsel tamamlanma ihtiyacı ile obsesif-kompulsif bozukluk, mutluluk, yaşam doyumu, anababaya bağlanma ve özerklik gibi değişkenlerin ilişkisinin yanında; tamamlanma ihtiyacının yaşam dönemleri, medeni durum, yaş, cinsiyet, SED ve eğitim durumu gibi demografik değişkenlere göre farklılaşarak farklılaşmadığını belirlemeye dönük çalışmalarda kullanılabilir. Elde edilen bu geçerlik ve güvenilirlik bulgularının yanı sıra, bu çalışmanın en önemli sınırlılığı araştırma grubunun sadece üniversite öğrencileri ve üniversite mezunlarından oluşması ve öğrenci olmayan katılımcıların araştırma grubuna dahil edilmemiş olmasıdır. İkinci sınırlılığı ise, çalışmaya sadece 19-26 yaş arasında yetişkinliğe geçiş sürecindeki bireylerin dahil edilmiş olması ve diğer yaş gruplarından veri toplanmamış olmasıdır. Sonraki çalışmalar, bu yaş gruplarını da dahil ederek yapılabilir. Bu çalışmanın bir diğer önemli

sınırlılığı, doğrulayıcı faktör analizi, madde analizi ve iç tutarlılık katsayısının aynı veri tabanından elde edilen verilerle yapılmış olmasıdır. Bu bağlamda, sonraki çalışmalarda doğrulayıcı faktör analizi, madde analizi ve iç tutarlılık katsayısı farklı veri tabanından elde edilen verilerle yapılabilir.

Sonuç olarak, TİÖ-KF'nin üniversiteli gençlerde tamamlanma ihtiyacını ölçmek için geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu ve hem disiplinlerarası hem de kültürlerarası araştırmalarda da kullanılabileceği ifade edilebilir.

Etik Komite Onayı: Yazarlar çalışmanın World Medical Association Declaration of Helsinki "Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects" (amended in October 2013) prensiplerine uygun olarak yapıldığını beyan etmişlerdir.

Hasta Onamı: Bu çalışma için hasta onamına gerek yoktur.

Hakem Değerlendirmesi: Dış Bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir - H.A.; Tasarım - H.A., M.S.; Denetleme - H.A., F.Ç., M.S.; Kaynaklar - H.A., M.S.; Malzemeler - H.A., M.S.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi - H.A., M.S., F.Ç.; Analiz ve/veya Yorum - H.A.; Literatür Taraması - H.A., M.S., F.Ç.; Yazıyı Yazan - H.A.; Eleştirel İnceleme - H.A., M.S.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Bu çalışma, TÜBİTAK tarafından desteklenmektedir ve Sorumlu Yazarın TÜBİTAK-BİDEB 2219-Yurtdışı Doktora Sonrası Araştırma projesinden üretilmiştir.

Ethics Committee Approval: Authors declared that the research was conducted according to the principles of the World Medical Association Declaration of Helsinki "Ethical Principles for Medical Research Involving Human Subjects" (amended in October 2013).

Informed Consent: Not required in this study.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept - H.A.; Design - H.A., M.S.; Supervision - H.A., F.Ç., M.S.; Resource - H.A., M.S.; Materials - H.A., M.S.; Data Collection and/or Processing - H.A., M.S., F.Ç.; Analysis and/or Interpretation - H.A.; Literature Search - H.A., M.S., F.Ç.; Writing - H.A.; Critical Reviews - H.A., M.S.

Conflict of Interest: No conflict of interest was declared by the authors.

Financial Disclosure: This study is supported by TÜBİTAK and produced from TÜBİTAK-BİDEB 2219-Postoc Research Abroad Project of the Corresponding Author.

KAYNAKLAR

1. Webster DM, Kruglanski AW. Ind Dif in need for cognitive closure. J Pers and Soc Psych 1994; 67:1049-1062. [CrossRef]
2. Kruglanski AW, Ajzen I. Bias and error in human judgment. European J Soc Psych 2006; 13:1-44. [CrossRef]
3. Deryakulu D. Epistemolojik inançlar: (Ed. B. Yeşilyaprak) Eğitimde Bireysel Farklılıklar (s.259-289), 2004, Ankara: Nobel Yayınları.
4. Deryakulu D, Bıkmaz F. The validity and reliability study of the scientific epistemological beliefs survey Eğitim Bilimleri ve Uygulama 2003; 2:243-257.
5. Roets A, Van Hiel A. Item selection and validation of a brief, 15-item version of the Need for Closure Scale. Pers and Ind Dif 2011; 50:90-94. [CrossRef]
6. Manetti L, Pierro A, Kruglanski A, Taris T, Bezincovic P. A cross-cultural study of the need for cognitive closure scale: Comparing its structure in Croatia, Italy, USA and the Netherlands. British J Soc Psych 2002; 41:139-156. [CrossRef]
7. Kruglanski AW. Motivations for judging and knowing: Implications for causal attribution. In E. T. Higgins & R. M. Sorrentino (Eds.), The handbook of motivation and cognition: Foundation of social behavior, 1990, (Vol. 2, pp. 333-368). New York: Guilford Press.

8. Kruglanski AW, Webster DM. Motivated closing of the mind: "Seizing" and "Freezing". *Psychol Rev* 1996; 103:263-283. [CrossRef]
9. Maysless O, Kruglanski AW. What makes you so sure? Effects of epistemic motivations on judgmental confidence. *Org Beh and Human Decision Processes* 1987; 39:162-183. [CrossRef]
10. De Backer AK, Crowson HM. Measuring need for closure in classroom learners. *Contemp Educat Psychol* 2008; 33:711-732. [CrossRef]
11. Roets A, Van Hiel A. Separating ability from need: Clarifying the dimensional structure of the need for closure scale. *Pers and Soc Psych Bulletin* 2007; 33:266-280. [CrossRef]
12. Cacioppo JT, Petty RE. The need for cognition. *J Pers and Soc Psych* 1982; 42:116-131. [CrossRef]
13. Bar-Tal Y. The effect of mundane decision-making of the need and ability to achieve cognitive structure. *Euro J Pers* 1994; 8:45-58. [CrossRef]
14. Kemelmeier M. Authoritarianism and its relationship with intuitive-experiential cognitive style and heuristic processing. *Pers and Ind Dif* 2010; 48:44-48. [CrossRef]
15. Kruglanski AW, De Grada E, Mannetti L, Atash MN, Webster DM. Psychological theory testing versus psychometric nay-saying: Comment on Neberg et al.'s (1997) critique of the Need for Closure Scale. *J Pers and Soc Psych* 1997; 73:1005-1016. [CrossRef]
16. Neberg SL, Judice TN, West SG. What the Need for Closure Scale measures and what it does not: Toward differentiating among related epistemic motives. *J Pers and Soc Psych* 1997; 1396-1412.
17. Roets A, Van Hiel A, Cornelis I. The dimensional structure of the need for closure scale: Relationships with seizing and freezing processes. *Soc Cognit* 2006; 24:22-45. [CrossRef]
18. Van Hiel A, Mervielde I. Explaining conservative beliefs and political preferences: A comparison of social dominance orientation and authoritarianism. *J App Soc Psych* 2002; 32:965-976. [CrossRef]
19. Roets A, Soetens B. Need and ability to achieve closure: relationships with symptoms of psychopathology. *Pers and Ind Dif* 2010; 46:60-65. [CrossRef]
20. Keller J. In genes we trust: The biological component of psychological essentialism and its relationship to mechanisms of motivated social cognition. *J Pers and Soc Psych* 2005; 88:686-702. [CrossRef]
21. Kruglanski AW, Dechesne M, Orehek E, Pierro A. Three decades of lay epistemics: The why, how, and who of knowledge formation. *Euro Rev of Soc Psych* 2009; 20:146-191. [CrossRef]
22. Calogero RM, Bardi A, Sutton RM. A need basis for values: Associations between the need for cognitive closure and value priorities. *Pers and Ind Dif* 2009; 46:154-159. [CrossRef]
23. Kosc A, Kruglanski WA, Pierro A, Manetti L. The social cognitions of immigrants' acculturation: Effects of the closure and the reference group at entry. *J Pers and Soc Psych* 2004; 86:796-813. [CrossRef]
24. Heaton AW, Kruglanski AW. Person perception by introvert and extroverts under time pressure: Need for closure effects. *Pers and Soc Psych Bulletin* 1991; 17:161-165. [CrossRef]
25. Kossowska M, Van Hiel A. The relationship between need for closure and conservative beliefs in western and eastern Europe. *Pol Psychol* 2003; 24:501-518. [CrossRef]
26. Şeker BD, Akman E. Bilişsel Kapallık İhtiyacı Ölçeğinin Türkçe'ye Uyarlanması: Güvenirlik ve Geçerlik Analizi. *Türk Psikoloji Yazıları* 2015; 18:51-66.
27. Burisch M. Approaches to Personality inventory construction. *Am Psy* 1984; 39:214-227. [CrossRef]
28. Côté JE. *Arrested Adulthood: The Changing Nature of Maturity and Identity*. New York, New York University Press, 2000.
29. Atak H, Kaççı EG, Çok F. Çok Yönlü Eylemli Kişilik Ölçeği'nin Türkçe'ye Uyarlanması. *Düşünen Adam*, 2015.
30. Pomeroy D. Implications of teachers' beliefs about the nature of science: Comparison of beliefs of scientists, secondary Science teachers, and elementary teachers. *Sci Ed* 1993; 77:261-278. [CrossRef]
31. Berzonsky M. A process perspective on identity and stress management. In G.R. Adams & R.M. Montemary (Eds). *Adolescent Identity Formation* (2nd Ed., pp.193-215). 1992, Newbury Park: Sage Publication.
32. Derelioğlu Y, Demir İ. Kimlik stili envanteri (Gözden geçirilmiş formu): Türkçe geçerlik ve güvenilirlik çalışması. VI. Türk-Alman Psikiyatri Kongresi, 12-15 Eylül 2007, Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul.
33. Freeston MH, Rhéaume J, Letarte H, Dugas MJ ve Ladouceur R. Why do people worry? *Pers and Ind Dif* 1994; 17:791-802. [CrossRef]
34. Carleton RN, Norton MA, Asmundson GJG. Fearing the unknown: A short version of the intolerance of uncertainty scale. *J Anx Dis* 2007; 21:105-117. [CrossRef]
35. Sarıçam H, Erguvan FM, Akin A, Akça MŞ. Belirsizliğe Tahammülsüzlük Ölçeği (BTÖ-12) Türkçe Formu: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Route Edal & Social Sci J* 2014; 1:148-157. [CrossRef]
36. Büyüköztürk Ş. *Sosyal Bilimlere İçin Veri Analizi Elkitabı: İstatistik, Araştırma Deseni, SPSS Uygulamaları ve Yorum*. Ankara: PEGEM A Yay; 2002.
37. Şimşek ÖF. *Yapısal Eşitlik Modellemesine Giriş Temel İlkeler ve LISREL Uygulamaları*. Ankara: Ekinoks; 2007.
38. Kline RB. *Principles and practice of structural equation modeling*. NewYork: The Guilford Press; 2005: s 30-62.
39. Soto CJ, John OP, Gosling SD, Potter J. Age differences in personality traits from 10 to 65: Big-Five domains and facets in a large cross-sectional sample. *J Pers and Soc Psy* 2011; 94:718-737. [CrossRef]
40. Tsai W. Strategic linking capability in intraorganizational networks. In *Academy of Management Proceedings*, 1998, Havlovic S (ed.). San Diego, CA.